

Anika Redhed

Cappuccino in het Midden-Oosten

Reis door Iran, Dubai en Oman

PERKY PAPER PUBLISHERS • UTRECHT

Copyright © 2019 Anika Redhed
Omslagfoto © Harrison Redhed
Omslagontwerp Anika Redhed

ISBN 97 890 8092416 1
NUR 508

www.anikaredhed.com

*“Wanneer je wilt dat men je op waarde schat,
ga dan dood of op reis.”*

Perzisch Spreekwoord

Inhoudsopgave

Het belang van de onderbroek (proloog)	9
Voeten en doeken	15
Een hoofddoek is geen hoofddoek	19
Dammen voor dictators	23
Het wilde westen	29
Kolonisten van Teheran	33
De plumeaupolitie	39
Tanks en rozenknopjes	48
Hitler en bubbeltjesbrood	52
Eén uur	62
Land van melk en honing	71
Zure melk	75
Een ei is geen ei	80
Jan met de tulband	88
De beste koffie van de stad	99
Yoghurtchips	103
Kolonisten van Shiraz	110
De stad die geen stad is	113
Liever ijs dan vuur	121
Bont, bonter, bontst	125
Schok, Schokkender, schokkendst	130
Nep, nepper, nepst	136
Groot, groter, grootst	141
Een dikke streep	149
Glimmend wit	155
Zwart goud	159
Kleikleur	166
Groen goud	171

Grauwzwart	178
Schmerblauw	185
Goudgeel	195
Loesje in de badkamer (epiloog)	202
Brommen	208
Tips	210

Het belang van de onderbroek (proloog)

'Wat te doen als je gearresteerd wordt' lees ik in de Lonely Planet van Iran. Het staat tussen informatie over geld wisselen en de prijzen van maaltijden. Alsof het niks bijzonders is. Alsof het tot de standaard reisvoorbereiding hoort, maar ik heb het nog nooit eerder in een reisgids gelezen. Natuurlijk zijn er boetes die alleen de toerist krijgt. Zoals op Bali, waar de locals ongestoord zonder helm op een brommer kunnen rijden, maar jij vanwege je witte huid wordt aangehouden en moet betalen. Arrestatie gaat echter een paar stappen verder. De Lonely Planet zet deze informatie zelfs in een apart kader.

'De reden is vaak nieuwsgierigheid, verdenking of het gevoel machtig te willen overkomen.' Eronder staan adviezen: 'Je bent toerist, dit is slechts een misverstand.' Ik weet niet of het echt een tip is, of meer een geruststelling voor een angst die de schrijvers zelf oproepen. Misschien willen ze ermee zeggen dat Iran geen land voor watjes is. Het is in ieder geval geen bestemming voor luilakken.

Ik kan me geen vakantie herinneren waarbij ik zoveel tijd kwijt was aan de voorbereiding. Dat ligt niet alleen aan de bestemming, maar ook aan de keuze voor drie landen. In eerste instantie klonk dat als een goed idee. Een nieuwsgierige reiziger kan nooit genoeg nieuwe plekken

leren kennen, en als je vanwege een hypotheek en een baan beperkt wordt door verlofdagen, klinkt drie landen in één reis nog beter. Maar het betekent ook drie verschillende valuta, drie keer de kledingregels leren, drie keer een visum regelen, drie keer bezienswaardigheden zoeken en drie keer lezen in welke vervoermiddelen je naast elkaar mag zitten.

Voorpret is halve pret, zeggen ze. Plezier had ik in ieder geval toen ik las dat ze in Iran met e-visa werken. Hoe makkelijk kan het leven worden? Nu we generatie X, Y en Z hebben gehad, is het tijd voor de letter G: Generatie Gemak.

Vroeger – ik ben van generatie U – moest je altijd naar Den Haag. Eerst een afspraak maken, formuliertjes invullen en daarna persoonlijk je paspoort afgeven. Twee weken later kon je dat weer ophalen of, als het een progressieve ambassade betrof, aangetekend laten terugsturen. Die tijden, lieve generaties A tot en met Z, zijn bijna voorbij. Een paspoort en een apparaat met een internetverbinding zijn genoeg om ieder land ter wereld virtueel binnen te komen. Desnoods vanuit je eigen bed.

Of vanaf het balkon, want het is hoogzomer en warm. Ik zit aan de tuintafel achter de laptop en probeer vergeefs de site van de Iraanse e-visa te openen. Ik stuur ze een mail en krijg na twee dagen het antwoord dat ik het later nog eens moet proberen. Het weekend daarop werkt de site wel en begin ik met het invullen van het aanvraagformulier. Halverwege wordt gevraagd naar mijn adres in Iran. De website kan weer dicht.

We moeten eerst een hotel boeken. Op Booking.com staan 28.371.037 logeeradressen wereldwijd en daarvan zijn er precies 0 in Iran. TripAdvisor laat wel een lijstje

zien, maar zonder prijzen. Op de eigen websites van de hotels staat ook niet wat ze kosten. Daarbij komt in het reusachtige Teheran nog de vraag in welke wijk we willen logeren.

Na een lange zoektocht kiezen we een hostel uit. Zodra we geboekt hebben, krijgen we van hen de officiële bevestigingsbrief die we nodig hebben voor de Iraanse autoriteiten. Daarmee ga ik weer achter de laptop zitten om het aanvraagformulier in te vullen. Dit keer kom ik er helemaal doorheen.

Als ik klaar ben verschijnt de tekst: 'Soms moet je alsnog een afspraak maken. Als dat het geval is, komt dat op het scherm te staan.' Er gebeurt niets, dus kennelijk hoeven we niet naar de ambassade. In de bevestigingsmail staat dat het ongeveer twee weken zal duren totdat we de beslissing krijgen. Het grote wachten kan beginnen.

De andere twee landen zijn een stuk makkelijker. Dubai laat iedereen zonder voorbereiding binnen en is daarom op dit moment mijn favoriete land. Voor Oman moet je online een formulier invullen en je creditcard trekken. Binnen vijf minuten heb je een visum in je mailbox. Als ik ooit een land krijg, verzijn ik een paar gekke vragen en laat ik een whizzkid daarmee een digitaal formulier knutselen. Iedereen krijgt van mij een visum, maar moet er wel voor betalen. Dan heb je helemaal geen olie nodig.

Iran houdt me bijna uit mijn slaap. Na vijftien dagen hebben we nog niets gehoord. Ik log in op de site en lees dat de aanvraag in behandeling is. In een vlaag van vertrouwen waar ik normaal gesproken geen last van heb, laat ik het rusten tot een week voor vertrek. Ik log weer in op de site en lees dat mijn verzoek is afgewezen.

Er staat geen reden bij, dus verzinnen mijn hersenen die zelf. Misschien weten ze dat ik in Israël ben geweest of dat ik in de VS heb gewoond.

Een dag later blijkt ook Harries visum afgewezen. Bovenstaande redenen kunnen het dus niet zijn. Ik mail drie verschillende adressen van de Iraanse ambassade, maar krijg geen reactie.

Bij gebrek aan andere opties hebben we besloten het visum bij aankomst in Teheran aan te vragen. Omdat de reden van de afwijzing niet bekend is, bereidt mijn hoofd zich voor op een weigering. Ik zie ons als Tom Hanks een paar dagen doorbrengen op het vliegveld: slapend op kuipstoeltjes waar je niet op kan liggen, knabbelend aan de laatste Sultana, wachtend op een vlucht naar ergens. Het land uit waar we niet zijn binnengekomen. Als ik in een filosofische bui was, zou ik me kostelijk vermaken met de zin 'We zijn er wel, maar toch niet'. Kan dat überhaupt? Maar zo'n bui is ver weg. Ik ben in een 'er is nog zoveel te regelen en we gaan bijna weg'-bui. Dan is geen enkele filosofische gedachte lollig, maar dat geldt voor de meeste grappige ervaringen: ze zijn pas achteraf leuk. Als we maanden later op de verjaardag van ome Wim in een rondje om de eikenhouten tafel zitten, tussen Tupperware-bakjes vol chips en tompouces van de Hema, en vertellen over onze reis naar Iran. En dat die reis naar Iran geen reis naar Iran was.

Zaterdag, drie dagen voor vertrek, dien ik via hetzelfde online formulier een aanvraag in voor een visum 'upon arrival'. Binnen een uur krijgt Harrie een mail met de bevestiging. Champagnekurken knallen en confetti dwarrelt. In mijn hoofd. Maar al snel breekt een onweer in mijn gedachten los. Het visum is goedgekeurd voor

acht dagen en dat moeten er tien zijn. In de hectiek heb ik een telfoutje gemaakt.

Ik begin opnieuw en ga de lange lijst door. Pas na de laatste vraag krijg ik de melding dat ik geen nieuwe aanvraag kan indienen.

Maandag, nog 24 uur. Ook ik krijg de bevestiging van het e-visum voor Iran. Voor de zekerheid stuur ik een e-mail om door te geven dat we tien dagen willen blijven. Dat bericht druk ik af om als bewijs mee te nemen. Ik klik op het printicoontje, maar er komt geen enkel geluid uit de werkkamer.

We hebben een draadloze printer.

'Dat is makkelijk,' zei Harrie toen hij hem uitzocht.

Dat klopt. Je hoeft niks te doen met draadjes en snoeren en bestanden op een geheugenstick zetten. Met één druk op de knop kan je vanuit je luie stoel, je bed of vanaf het balkon iets printen. In theorie.

Ik loop naar de router, trek de stekker eruit en tel van 340 tot 350. Zo ver ben ik al in het hele visumproces. De stekker gaat er weer in, achter mijn laptop tel ik verder tot 370 en dan komt er eindelijk geratel uit de werkkamer. Heel kort, want de inkt is op.

Het is maandagavond. Nog één nacht voordat we de onzekerheid invliegen. Normaal gesproken ben je klaar als je in het vliegtuig zit. Je hoeft alleen op te passen voor achteroverklappende stoelen en voedselbakjes van tachtig graden Celsius. Als je geland bent, haal je je bagage op en kan je eindelijk zien waarvoor je al die moeite hebt gedaan. Deze keer niet. We moeten eerst over de grens zien te komen en afwachten of de douanier in een goede bui is.

Wereldwijd zijn er slechts twee soorten grensbeambten: vriendelijke en onvriendelijke. Bij Iran

stel ik me streng kijkende mannen voor die op hun gevoel werken. Als ze net een lekker broodje hebben gegeten, mag je het land in. Als ze chagrijnig zijn, heb je pech. Of als mijn hoofddoek scheef zit. Of hun onderbroek te strak.

De hele vlucht denk ik aan hem: de douanier, de man zonder naam, de Iraniër die over ons lot gaat beslissen. De ambtenaar die de keus gaat maken of wij Iran mogen zien. Ik hoop dat hij een goede dag heeft. En dat zijn onderbroek niet te strak zit.